

ження в осяганні смислів тексту: від окремого до всезагального, від явища до сутності, від емпірії до універсалії – і навпаки. Методи розуміння залежать, зокрема, і від фонових знань, залученням до процедури розуміння позатекстового матеріалу.

Осягаючи смисли тексту, ми виходимо з герменевтичного кола, і потім знову повертаємося до нього. І тут, як нам здається, проблема полягає не в тому, як вийти з кола, а в тому, як до нього увійти, адже втягування в герменевтичний коловорот, уже є натяком на початок процесу розуміння тексту.

ЦІННІСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОГО МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Лоліна Надія Анатоліївна,

канд. мист., доцент

кафедри дизайну середовища КНУКіМ

lolina_na@mail.ru

Основними тенденціями, що притаманні сучасному міському простору можна вважати залучання нових експресивних формалістичних підходів та методів архітектурної практики, що ламають історично-збалансований простір своїм втручанням. Новітні матеріали, знищення пам'яток архітектури, зміна висотності історичної частини міста – це реалії сьогоdnішнього часу. Такі тенденції формуються за рахунок основних цінностей сучасної культури: а саме, її категоріального апарату: масового попиту, підвищення значення дизайну, конкурентної боротьби та етнічної само-ідентифікації індивідів та груп населення. Все, що має цінність на сьогоднішній день, це не спадщина поколінь, процитована в міській архітектурі, яку можна й необхідно зберегти для нащадків. Натомість важливість має вміння вчасно примножити матеріальну вартість міського простору, що інколи легше та швидше досягається шляхом знищення старовинної споруди та забудовою новою.

Сучасний міський простір досліджували в своїх роботах І. Арраухо («Архітектурна композиція» 1982), О.Е. Гутнов («Світ архітектури: Мова архітектури» 1985), Б.С. Посацький («Простір міста і міська культура (на зламі XX-XXI ст.)» 2007), Б.С. Черкес («Національна ідентичність в архітектурі міста» 2008) та багато інших.

Про аспект озеленення міського простору та взаємозв'язок архітектури та зеленого простору писали Дж.О. Саймондс («Ландшафт і архітектура» 1965), В.М. Горбачев («Архітектурно – художні компоненти озеленення міст» 1983) тощо.

Серед численних наукових праць, які присвячені психологічному аспекту сприйняття художньої культури слід відмітити дослідження Р. Арнхейма («Мистецтво та візуальне сприйняття» 1974), Г.Б. Забелшанського («Архітектура та емоційний світ людини» 1985), Г.М. Вальтера («Природа художньої потреби (функціональний аспект)» 1998), М.Ф. Васильєва («Структура сприйняття пропорції в архітектурі, музиці, кольорі», 2000), О.О. Заварзіна («Геометрія і семіотика естетичної інформативності предметного середовища» 2000), В.І. Антонова («Семіотика культури» 2001), М. Яцино («Культура індивідуалізму» 2012).

Але комплексне дослідження цінностей в контексті міського простору, тенденцій, що його формують та орієнтованість сучасного міста відповідно до молоді поки що відсутнє. Цим і зумовлений вибір теми статті: ціннісні тенденції сучасного міського середовища.

За основну мету цього дослідження можна вважати висвітлення обставин та закономірностей, що впливають та організують міське середовища, формують його предметне та просторове наповнення у контексті зв'язку із молодим поколінням, на яке за думкою автора заздалегідь орієнтовані проектні архітектурних об'єктів, що формують сучасний міський простір. Це допоможе розкрити питання специфіки сучасного міста та місця та ролі в ньому мешканця.

Масовий попит та контркультура 60-х спричинили зміни в сформованих життєвих пріоритетах сучасного соціуму, в змінах пріоритетів загальної маси міських мешканців. За висловленням Яцино Малгожати значення розподілу на класи зменшилося на користь етнічних, релігійних та гендерних способів самовизначення [1, с.24]. Широко відомий факт, що сучасний міський простір втрачає свою етнічну та національну «усвідомленість» в силу всезагального фактору глобалізації сучасної культури. Так чи інакше всі великі міста, та подекуди і маленькі містечка змінюються, отримавши однаково усереднену об'ємно-просторову організацію.

Що ж виступає причиною девальвації будь-яких цінностей культури і як це проявляється в сучасній архітектурній проектній сфері? Та як молоде покоління реагує на питання збереження історичної архітектурної спадщини? Відповідь на це питання розкриває присутність сформованого та вже працездатного на сьогоднішній день молодого покоління «без обличчя» (покоління «Y»), це покоління,

народжене у 90-х роках минулого століття. Теорія індексації – теорія поколінь та їх деференційованих цінностей, що була сформована у 1991 році двома американськими дослідниками: Уільямом Штраусом та Нейлом Хоувом, підтримана практичним досвідом Михайлом Семкіним [3] активно використовується у бізнес-практиках та у соціально-культурних сферах життєдіяльності сучасної людини. В художній культурі ця теорія теж має своє підтвердження, бо основні характерні риси покоління «Y» проявляються у суцільній байдужості до цінностей художньої культури та зацікавленості у будь-яких формах художнього самовираження. Причина в тому, що молоде покоління орієнтоване на результат, а не на процес, тому художня творчість як процесуальна сфера не є джерелом зацікавленості. Виключенням можна вважати такі форми художньої діяльності, в яких априорі закладено негативну ноту – ноту протесту: графіті, комікси, поп-арт, флеш-моби, перформанс тощо. Інтереси виробників промисловості та харчової продукції, проектних організацій, організаторів масових свят, дизайнерів, архітекторів направлені на те, щоб задовольнити потреби та бажання молодого міського покоління.

Глобалістичні підходи до вирішення просторових об'єктів в системі міста теж сприяють такій поставленій задачі. Простір має допомагати в прискореному ритмові сучасного міста, мінімізуючи часові затрати та спрощувати інформаційне навантаження на молодь. Засобом для цього стає дизайн середовища та, власне, дизайнери, що використовуючи прості та лаконічні форми та кольори проектують малі архітектурні форми та просторові моделі, що відповідають потребам міста. Але така тенденція існує в усіх сферах дизайну: в графічному дизайні, в промисловому дизайні та інших. Так, фігуративне та глибинно-просторове художнє оформлення сучасний реалій зводиться до формалістичних та концептуальних рішень (яскравим прикладом можна вважати трансформацію інформаційних плакатів та самого логотипу з Всесвітніх Олімпійських ігор, тощо).

Дизайн, що присутній в усіх проявах сучасної людини стає фактором, що формує сучасний простір, апелюючи до потреб і бажань «все і зараз» із безмежним впливом. В повсякденному житті, в професійній діяльності, під час дозвілля, дизайн архітектурного середовища, елементів простору формує наш сьогоднішній день. Здається, кожна річ, оцінюється відповідно до їх функціонального призначення, однак частіше за все сучасна людина отримує більше задоволення від зовнішнього вигляду речей та продуманого інтерфейсу того чи іншого елементу просторової організації сере-

довища. Дизайнери, тримаючи руку на «пульсі» весь час вигадують нові цікаві рішення, що привертають увагу потенційних покупців. Чи лишається дизайн такою сферою діяльності людини, де результатом є продукт, що має бути цілісним та зрівноваженим поєднанням функціонального та естетичного, чи важлива функція як основна характеристика сучасного дизайну, такі питання формують сучасну художню культуру.

Так чи інакше саме молоде покоління, за яким «тягнеться» покоління «Х» та більш старше покоління, що орієнтовані на досягнення цілей більш усвідомленими та орієнтованими на процес [3], формує орієнтири для сучасного простору. Ці орієнтири – маркери сучасної культури: динаміка міського простору, простота прочитання його інформаційного та комунікативного наповнення, легке сприйняття окремих його елементів – є необхідною вимогою для оптимального існування та життєдіяльності сучасного мешканця у міського просторі, відповідно до своїх цінностей.

Список використаних джерел:

1. ЯциноМ. Культура индивидуализма / М. Яцино ; пер . з пол. О . В . Комаристова. – Х.: Гуманитарный Центр, 2012. – 280 с.
2. Горбачев В. Н. Архитектурно – художественные компоненты озеленения городов: [Учеб. пособие для худ.-пром. вузов и арх. фак.] / В. Н. Горбачев. – М. : Высш. шк., 1983. – 207 с. : ил.
3. Павлюченко А. Поколение X, Y и Z. [Електронний ресурс] // Деловой мир: [сайт] / А. Павлюченко; – Режим доступа: <http://delovoymir.biz/2012/09/25/pokolenie-x-y-i-z.html> , для доступа к информации требуется авторизация. – Поколение X, Y и Z.
4. Петришин Г.П. та ін. Історичні архітектурно-містобудівні комплекси: наукові методи дослідження: Навч. посібник. / Г. П. Петришин, У.І. Іваночко, Ю.В. Ідак, С.І. Топилко, Х.С. Бойко, Н.С. Соснова, О.П. Олешко, Л.Б. Гнесь; За ред. Г.П. Петришин. – Львів.: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2006. – 212 с.
5. Посацький Б.С. Простір міста і міська культура (на зламі ХХ-ХХІ ст.): моногр./Б. С. Посацький. – Львів.: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2007. – 208 с.
6. СаймондсДж.О. Ландшафт и архитектура, (сокр. перевод с англ. А.И. Маньшавина), - Москва: Издательстволитературы по строительству, 1965, - 193 с.
7. Черкес Б. С. Національна ідентичність в архітектурі міста: Монографія /Б. С. Черкес. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. – 268 с.